

Châng Thlan: *Filipi 2:2.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Ringtûte chu a ðhen Juda mi, a ðhen Jentail mîte an ni chungá inpumkhatna an neih theih dân chîkpui ang che.

Vei Tûr: Khawngaihna Chanchin T̄ha êngah, serhtan chungchânga thu-inchuh neia inhniâlna boruak sâng tak lo ngaihhlut thiam.

Tih Tûr: Rinna leh khawngaihna thurin lungphûm nghet taka chelh tum ruh tlat.

THUPUI T̄HEN

I. Hriat Tûr: Tihdân Hlui Chungá Hmêl Thar

A Engtin nge serhtan chungchânga Pathian thupêkte kha, chhandamna awmze dik hliahtu, dân ang maia thil tihna a lo nih tâk?

B Engati nge khawngaihna chanchin t̄hâ hi kohhran member chi hrang hrangte phuâr khâwmtu hmanraw t̄ha ber a nih?

II. Vei Tûr: Kohhran Chhûnga Buaina

A Kohhran lo ding t̄r chhûnga inpumkhat a t̄ul viau laiin, Juda hnam dân avânga inbeihna pumpelth nâna kawng zawngtu Petera kha, engati nge Paulan mipui hmâa khak t̄ula a ngaih?

B Serhtan chungchânga khâ thupui khel duh lotûte avâng khân eng thil hlauhawm nge awm?

III. Tih Tûr: Danglamna Kâra Inpumkhatna

A Hnam hrang nihna hian kan kohhranah eng chonate nge a rawn thlen?

B Chanchin T̄hâ hi hnûkhniam chuâng sî lo vin, kan inpumkhatna t̄r târlang leh dinthâ t̄urin enge kan tih ngai ang?

KHAIKHÂWMNA: *Judate tihdân phunga an innghahna lamah, kohhran hmasâ khân Kristâ thiltih rinna thu pawimawh tak*

lamah an mit a del tlat a; kohhran kha Chanchin Ṭha awmzia tak manthiam loh hlauhthâwnawmin a awm a ni.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Thlarau ṭhanna atâna thu pawimawh: *Kristian kohhran dik nihphung chu inpumkhatna neih a ni a; mahse chû chu intihbuaina emaw, dân ang taka danglamna târlan pumpelth ngawt emaw a ni lo. Chanchin Ṭha behchhan a ni ngêi tûr a ni.*

ZIRTÎRTÛTE PUÂL: Kohhran nunna atân hian dawhtheihna leh inzahtawanna neih a ṭul viau laiin, eng emaw châng chuan Kristian inpumkhatna hi kalsualna kawng hrang hranga do hi a sâwt châng pawh a awm tih sawi uar la. Nang tidarhtu nge i nih a sawi chhâwng vêtlu. Thil zirnaah hian a chî chîa inthliâr felna neih hi a ngai teh châwk a. Entîr nân: rannung pawh a hring te, puhlip nei chî te, ke pali nei, bawkvâka kal, a tui thei, note pâia hring chî, chutiang zêlin kawng dang dang pawhin a ṭhen theih ang. Thil chi tharin inan deuhna an neih ang chîte en a, danglamna an neih ngaimawh vak lo chîte a awm theih a. Chutih laiin, danglamna lai tak ngai thupui a, chutiang zûlzuia ṭhen hran dân ngawt ngai pawimawh zâwkte pawh a awm theih tho bawk. Thil thlîra thliâr hrangtûte chuan chutiang rilrû a khawi emaw zâwk zâwk chu an pû tih an pawm a ngai ṭhîn.

Chutiang chu kohhran chhûngah pawh a ni vê tho mai a, keini pawh hian a khawi emaw zâwk zâwk chu tihdân phungah kan nei ngêi ang. Ṭanrualna leh inpumkhatna zawng deuh char char chî kan awm ang a. Intihthiam lohna awm thei pumpelth duh vâng hrim hrimin, kohhran chhûnga neuh neuh thil duhawm lo awmte pawh an en liam deuh mai zêl dâwn a ni.

Ṭhentûte erawh chuan Kristian rinna laipui atâna pawimawhna nei vak lo thurin leh tihdân phung neuh neuh

ang chîte hmangin kohhran chu ðhen sawm an âwn dâwn a ni. Thu inchuh eng emaw tê tê vânga kohhran leh pâwl hrang tam tak lo ding chungchângte pawh kan hre nuâl âwm e. Chûng chu chîk taka kan bih zui chuan, an zîngah inðhen hran duh mîte an dingchang a ni maithei a ni.

Paulan inlungruâlna kawng a zawng a, chutiang kawngah chuan ani kha kan sawi hmasak tâk ang chî kha a ni pawh kan ti thei ang. Mahse chû inpumkhatna chu Chanchin Ṭhâa inngat a nih loh chuan a pawm lo thung ang. Chanchin Ṭhâ pawh ni vê hlei lo tlângâupuitûte chu a pawm mai thei lo va, chumi kawngah chuan ani pawh ðhenhrangtu ang a ni vê ang. Kristian kan nih angin, inpumkhatna thupuia neih hun leh ðhenhrangtu nih a ðul hunte hriat a ngai a; chutiang kawngah chuan Pathian chiahin finna leh hriat dik theihna min pe thei a ni.

Sawi ho tûrte: Thuthlung Thar thû anga inpumkhatna dik chu eng ang nge ni a, engati nge mîte hian a awmze dik tak hi an hriat fuh loh ðhin?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRTIRTÛTE PUÂL: Pathiana Mi Pathumtea lang chhuak inpumkhatna leh inremna bâkah, Pathianin mimal tin hnêna min pêk khawngaihna leh remna lan chhuahtîr nâna kohhran chhûnga inpumkhatna neih pawimawhzia hi uâr takin sawi ang che.

ZIR ZAUNA

I. Kristian Inpumkhatna Lungphûm (*Johana 17:21; 1 Korin 1:10–13.*)

Kohhran chhûnga inpumkhatna hi tûnhmâ leh tûnah pawh hian, pâwla insiamna atân mai ni lo vin, a Pathian thû bawk a. Isua Kristan a kohhran hmalam awm dân tûr thlîr lâwkin, thil a duhsak ber pakhat chu “an zâa pumkhat an nih theih nân” a ni (*Johana 17:21*). Hêtah hian a chhan hrang hrang a awm thei ang.

Thil Chiang tak chu, kohhran member-te chu rinna, thil tih thin leh thil tumah an inpumkhat tlân phawt chuan an thawk tha zâwk ngêi dawn a. Chutiang a nih avâng chuan khawvêla pâwl dingte leh hlâwkna um sumdâwng pâwlte pawh hian an mi rawihte chu an pâwl thil tum hlen ngêi tûra an ngiat thin ni.

Pathian rawngbâwltua inchohâlte zingah phei chuan inlungruâl loh chu fuh lo tak a ni ang. Kohhran hi Pathian leh mihringte kâr dâidanna tuâm damtu tûr a nih phei chuan, (Beatles ho hlâ ang deuh khân) mi dangte pawhin ‘ruâhmanna hmuh an duh’ ngei ang. Kohhrana chutiang ruâhmanna kalpui a nih dân pawh chu an hmu thei ang. Chuti lo va, kohhran chhûnga lungruâl lohna an hmuh zâwk erawh chuan, belh tlâk lo va ngaiin an pên bo san daih mai dawn a ni. Chutiang chuan, tanrualna hian tûna Pathian hriatna la nei rih lo, remchânna nghâk mêkte hnênah Amah âiawhtu tha zâwk min nihtîr thei dawn a ni.

Hei hian Pathian thû-ah min luhpui bawk a. Kohhran hian Pathian âiawhin, hê leia A taksa chu a lo ni ta a (*Rome 12:5; 1 Korin 12:12–27; Efesi 3:6; 5:23*). Taksa pêng hrang hrangte chu tanruala thawk tlâng, (pêng hrang hrangte danglamna chu tangkaina nei theuh) an nihna kan hriat chuan, kohhran chu, eng emawti zâwng chuan Krista a lo ni a. Krista chu Pathian a ni a, Pathian pawh chu Mi pathum inrem tlâng taka inpumkhat an ni.

Mi Pathum: Pâ, Fapa leh Thlarau Thianghlim. Kohhran hian Pathian a târlang dawn a nih chuan, a chhûnga mi chi hrang hrang awmte chu inrem taka inpumkhat tlâng an ni tûr a ni. Chutiang chu a ni lo deuh reng a nih a, chutiang lam hawi zâwnga kohhran chuan hmâ a la lo a nih sî chuan, mahnî hlâwkna ngawt ûma pâwl ding dangte ang bawk a ni vê tihna a ni mai. Chû chu a Chiang a ni.

Chutih rualin, Kristian inpumkhatna chu, member-te zingah tanrual leh inlaichinna thâ neih ngawt chu a ni lo.

Kristian inpumkhatna chu Kristaa inpumkhat tlânna a ni. Paulan *1 Korin 1:10–13*-a a sawi angin, kohhran hmasa huna inrem lohna lo lang kha, hruaitu mihringa rinna an nghah nasat lutuk rah chhuah a ni.

Chutianga hruaitu mihringtea innghah ang chî kha Galatia mîte harsatna pawh a ni vê tho mai a. Paula dodâltûte khân Paula pawh mihring vê mai anga sawiin mîte rinhleltîr a; anmahni chu an thusawi thiamna te, mimala tlinna an neihte changchâwia rinchhana inneihtîr an tum a. A lehlamah, Paula kha chuan Chanchin Ṭha dik pakhat chu thupuiah a nei a, chû chu Kristiante min ṭhui khâwmtu dik chu a ni tûr a ni.

Ngaihtuah teh: Amah Krista chungga rinna nghat lo va, hruaitu mihringte chungga rinna nghah pawizia ṭhenkhat chu engte nge ni hlawm?

II. Serhtan Chungchâng Sawi Ang (*Galatia 5:2–6.*)

Paula dodâltûte (Judaizer an tihte) khân Jentail Kristiante chu serh tan tûr leh Juda pîpûte thurochhiahte pawh zâwm vê vek tûrin an phût a. Mi thiam tam zâwkte chuan Judaizer zawng zawngte kha chutiang an ni vek lêm lo tihah an lungruâl tlâng a. Chubâkah, khatih lai Juda sâkhaw vuantûte zîngah leh Juda Kristiante zîngah pawh Jentail fel tak tak an awm vê tho va. Pathian Ṭihtûte an tih ang mîte: Jentailte zînga Judate thurin te, hnam dân leh nunphung ṭâwmtûte pawh an awm tho baw. Chûng mîte chu sunagog hmunahte pawh tel zêlin, eng emaw chenah chuan pawm vê pawh an ni rêng a. Mahse, serh an la tan loh avângin piangthar hmiah anga ngaih chu an la ni chiah lo. Chuvâng chuan dinhmun pahnihna luahtîr an ni.

Khatih lai Kristian kohhran mîte chu Jentail piangtharte chungchâng leh awm dân tûrah an thû a la ruâl chiah rih lo va, mahse Kristian hmasa kohhran hunah khân tel vêin, pawimawhna tak chu an nei sî a ni. Bible-a kan hmuh chinah hi chuan, Jerusalema kohhran hruaitûte kha Juda mi, Juda

sâkhaw dân leh inkaihhruainate zâwmtu a ni nân, inhniâlna lo awm chho mêkah erawh chuan an tel vê vak lo niâwm tak a ni. Chutih laiin, Paulan Galatia-a a hmachhawn Judate kha chuan Jentail piangtharte ‘hmasâwnna’ tûr thilah an che nasa hlê a; Juda sâkhuaa inhnim phûm hmiah a, thlarau lam dinhmun sâng zâwk thleng tûr angin an ngai tlat a ni.

Paula erawh kha chuan chutiang ngaihdân chuan kohhran chhûnga awm tûr Pathian hmâa intluk tlâng nihna leh inpumkhatna chu tichhe thei dâwnin a hmû a. Khâng mîte khân Jentail piangtharte chuan mi tling an nihna tûra Juda sâkhaw thil eng emaw tih belh nei ngêi tûra nawrin, Chanchin Thâ chu an ti hmâimâwk a. Hei tak hi a ni, Paulan *Galatia 5:2*-a chutiang ngaihdân hnuuia serhtante rêng rêng chuan mahnî tâna thâtna nei lo, mahni thlarau lam tâna pawî zâwk hiâl chu a ti a ni tia a sawi tâk ni.

Ngaihtuah teh: Kan zâ hian Kristian thâin a en tûr emaw, tih tûr emaw chu ngaihdân kan nei vê nghâl mai a. Chutiang kan ngaihdân thenkhat chu kan ngaihdân leh chînthan kan thanhnan vâng a ni châwk. Thenkhat chu Bible thû behchhan pawh a ni thei baw. Engtin nge mîte awm dân leh chêt dân tûr thunun duh vâng Chanchin Thâ hi mahni ngaihdâna pawlh nut kan pumpelh theih ang?

RAHBI 3—A Taka Nunpui Tûr

ZIRTÏRTÛTE PUÂL: Kristian inpumkhatna dik pawimawhzia manthiamtîr nân hêng zawhnate hi hmang tangkai ang che.

Ngaihtuah Teh: Kal sualte leh sawichhetûte hmachhawn chungin, engtiang kawngtein nge Paulan kohhran chhûnga inpumkhatna a sawimâwi? Chanchin Thâ manthiam nial nuâl chohte tân khân dodâltûte tanfung kha enganga pawmawm nge ni ang? (Serhtan kha Bible thû a ni tho bawk sî a?)

Ataka Nunpui Tûr Zawhna: Engtin nge duhtui viau emaw, phalrai viau emaw hi Chanchin T̄ha inpumkhatna dâltu a nih theih vê vê dân? Petera pawh khân t̄ul tawh vak lo va a hriat tawh hnam dânte pawh kha a han tharthawh leh hnuhnawh a (*Galatia 2:11–13; Tirkhohte 10:28*), chû chuan inpumkhatna a d̄ip thei dân s̄i a. Eng tiang hun angahte nge mi dangte rilru tihnat loh duhna chu d̄awihzepna leh vervêkna a nih theih ang?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTIRTÛTE PUÂL: Galatia-ah, Paulan inpumkhat lohna tirkhohte a hmachhawn thû kan hmû a. Paula dodâltûte kha inrem lohna tuhtu mi firfiak, kherkhiap taka thil kalpui duh m̄i an ni a; chutiang rilrû chu kan pu vê fo. Thil hlû leh pawimawh tak ni s̄i, Chanchin T̄ha êng leh thuchaha m̄i zawnz zawnz tâna khawngaihna hi t̄ul vak lo leh pawimawh vak lo angah kan lo chan reng thei a ni. Keimahnia chutiang rilru âwnna awm chu heta inzawh tûr hmang hian kan hre thei âwm e.

Inzawh tûr: “Chhûnglam Kristianna p̄awn lama a lo lan chhuahna chu enge ni âwma i ngaih? Engati nge chû chu pawimawh tûra i ngaih?” Mi dangten an ngaihdân an sawi lo sawisêlsak mai lo tûrin f̄imkhur ula. In p̄awl member-te m̄izia leh s̄ukthlêk chu in hre s̄a thei a, chuvângin inhniâl theih emaw, mimal thila in lâk bingna tûr ch̄i lakah f̄imkhur bawk ang che u.